

Hodnocení členství v EU a postoj k euru v středoevropském srovnání – léto 2013

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v13-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>9. – 16. 9. 2013</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1029 (v tom 991 od 18 let)</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>245</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.69a, PM.183, PM.58b</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>9. října 2013</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V první polovině září 2013 CVVM zjišťovalo, jak občané hodnotí členství ČR v Evropské unii a jeho prospěšnost a jak se dívají na přijetí eura jako měny v ČR. Pod zastřešením CEORG¹ byly výzkumy na toto téma v průběhu června a července realizovány též v Polsku², Maďarsku³ a na Slovensku⁴.

Nejprve byla všem dotázaným položena otázka, zda považují členství své země v Evropské unii za dobrou nebo za špatnou věc.⁵

¹ C E O R G [The Central European Opinion Research Group] zahrnuje tři instituce zabývající se výzkumem veřejného mínění v České republice [CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i. - Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR], v Maďarsku [TÁRKI - Társadalomkutató Intézet és Társadalomkutató Informatikai Egyesülés] a v Polsku [CBOS - Centrum Badania Opinii Społecznej].

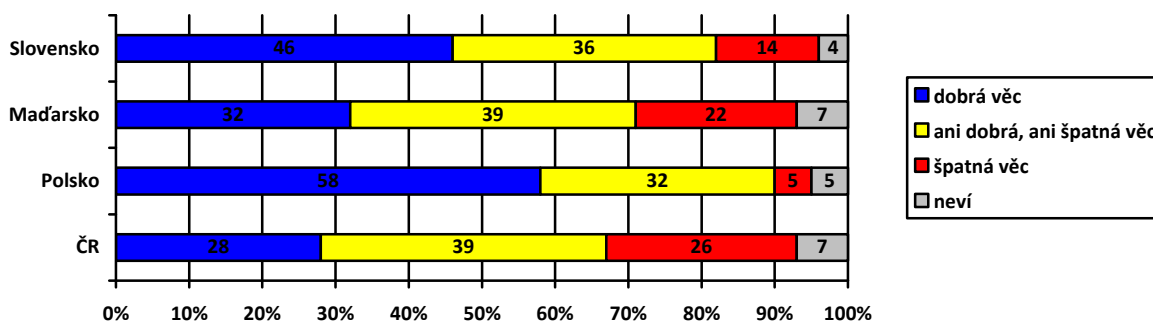
² V Polsku šetření proběhlo ve dnech 6. až 12. 6. 2013 na reprezentativním souboru 1010 respondentů ve věku od 18 let (otázky týkající se členství v EU) a ve dnech 4. až 11. 7. 2013 na reprezentativním souboru 1005 dotázaných (postoj k zavedení eura).

³ V Maďarsku proběhl sběr dat v termínu od 12. do 21. 6. 2013 na reprezentativním souboru 1011 respondentů ve věku od 18 let.

⁴ Na Slovensku sběr dat realizovala agentura FOCUS ve dnech od 3. do 10. 7. 2013. Dotazováno bylo 1055 respondentů ve věku od 18 let.

⁵ Otázka: „Obecně vzato, myslíte si, že členství České republiky v Evropské unii je dobrá věc, špatná věc, ani dobrá, ani špatná věc?“

Graf 1: Je členství země v EU dobrá nebo špatná věc? (%)

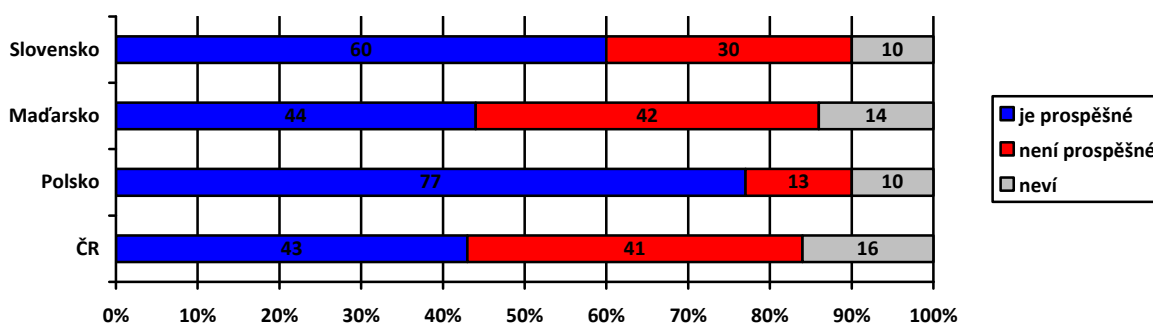

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. – 16. 9. 2013, 991 respondentů od 18 let, osobní rozhovor; CBOS, 6. – 12. 6. 2013, 1010 respondentů od 18 let (Polsko); TÁRKI, 12. – 21. 6. 2013, 1011 respondentů od 18 let (Maďarsko); FOCUS, 3. – 10. 7. 2013, 1055 respondentů od 18 let (Slovensko).

Výsledky zachycené v grafu 1 ukazují, že výrazně nejpozitivněji členství své země v EU hodnotí Poláci, z nichž bezmála třípětinová většina (58 %) to označila za „dobrou věc“, třetina (32 %) členství Polska v EU hodnotí jako „ani dobrou, ani špatnou věc“ a za „špatnou věc“ polské členství v EU označil jen jeden z dvaceti (5 %) tamních respondentů. Se značným odstupem za Poláky, avšak stále velmi pozitivně, hodnotí své členství v EU i obyvatelé Slovenska, mezi kterými je jako dobrou věc vnímá jen o málo méně než polovina (46 %), neutrální výrok „ani dobrá, ani špatná věc“ volí o málo více než třetina (36 %) a asi sedmina (14 %) členství Slovenska v EU vidí jako negativum. Hodnocení Maďarů je opět výrazně méně pozitivní než v případě Slováků, když za „dobrou věc“ členství své země v EU označila třetina z nich (32 %), dvě pětiny (39 %) členství Maďarska v EU vnímají jako „ani dobrou, ani špatnou věc“ a o málo více než pětina (22 %) je považuje za „špatnou věc“. Relativně nejhůře, byť v porovnání s Maďarskem statisticky jen mírně hůře, hodnotí členství své země v EU česká veřejnost, když podíl pozitivního (28 %) a negativního (26 %) postoje k členství ČR v EU byl zde statisticky v podstatě vyrovnaný a respondenti se podobně jako v Maďarsku relativně nejčastěji uchýlovali ke středové variantě odpovědi na danou otázku „ani dobrá, ani špatná věc“.

Druhá otázka bloku se týkala hodnocení prospěšnosti členství země v Evropské unii.⁶

Graf 2: Je členství země v EU prospěšné, nebo není prospěšné? (%)

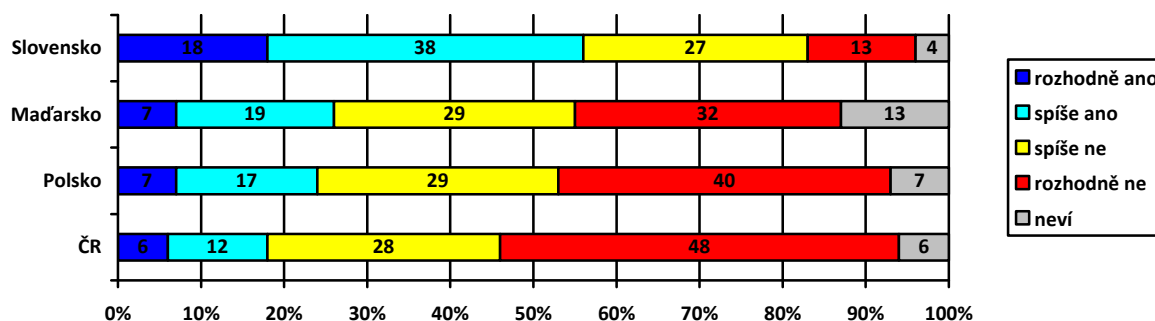
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. – 16. 9. 2013, 991 respondentů od 18 let, osobní rozhovor; CBOS, 6. – 12. 6. 2013, 1010 respondentů od 18 let (Polsko); TÁRKI, 12. – 21. 6. 2013, 1011 respondentů od 18 let (Maďarsko); FOCUS, 3. – 10. 7. 2013, 1055 respondentů od 18 let (Slovensko).

⁶ Otázka: „Vezmete-li v úvahu všechny souvislosti, řekl byste, že pro Českou republiku je prospěšné, nebo není prospěšné členství v Evropské unii? Je prospěšné, není prospěšné.“

Výsledky odpovědí u druhé otázky (viz graf 2) odhalily velmi podobný obrázek, jako v předchozím případě. Jednoznačně nejpříznivější hodnocení prospěšnosti členství v unii se opět objevuje mezi Poláky, z nichž více než tři čtvrtiny (77 %) vidí polské začlenění do EU jako prospěšné, zatímco jen 13 % sdílí opačný názor. Jednoznačně většinově pozitivní, i když ne tak výrazně, jako v případě Poláků, je i vnímání prospěšnosti členství v EU ze strany Slováků, mezi nimiž rovné tři pětiny (60 %) vidí členství v EU jako prospěšné a tři lidé z deseti (30 %) si myslí opak. Názory české a maďarské veřejnosti v této otázce se pak navzájem významně neliší a prakticky vyrovnané (těsně nad úrovní dvou pětín) jsou zde i obě názorové skupiny.

Poslední otázka bloku se týkala případného zavedení eura jako oficiální měny v těch zemích, kde ještě zavedeno nebylo⁷ (ČR, Polsko, Maďarsko), a hodnocení jeho již realizovaného zavedení v případě Slovenska.⁸

Graf 3: Názory na přijetí eura jako domácí měny (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 9.* – 16. 9. 2013, 991 respondentů od 18 let, osobní rozhovor; CBOS, 4. – 11. 7. 2013, 1005 respondentů od 18 let (Polsko); TÁRKI, 12. – 21. 6. 2013, 1011 respondentů od 18 let (Maďarsko); FOCUS, 3. – 10. 7. 2013, 1055 respondentů od 18 let (Slovensko).

Jak je patrné z výsledků zachycených v grafu 3, v aktuálních postojích k zavedení eura a vstupu do tzv. eurozóny existuje hluboký rozdíl mezi zeměmi, které dosud do eurozóny nevstoupily, a mezi jedinou zemí tzv. visegrádské čtyřky, která euro již zavedla. Zatímco Slováci se ke svému uskutečněnému zavedení eura staví převážně příznivě (56 % hodnotilo zavedení eura pozitivně, 40 % vyjádřilo opačný postoj), obyvatelé tří zbývajících zemí tento krok velkou většinou odmítají, přičemž rozdíly mezi nimi jsou v tomto ohledu sice významné, ale nikoli zásadní. Relativně nejméně odmítavě v této skupině se k euru momentálně staví Maďaři, mezi nimiž se pro zavedení eura vyjádřila asi čtvrtina oslovených (26 %) proti třem pětina (61 %) nesouhlasících, přičemž podíl rozhodných odpůrců zavedení eura v Maďarsku dosahoval úrovně jedné třetiny (32 %), tedy méně než v Polsku a zejména v České republice, kde je postoj k euru mezi veřejností nejvíce odtažitý. V Polsku se celková úroveň podpory zavedení eura od Maďarska významně neliší, když dosáhla 24 %, ale podstatně vyšší zde byl podíl rozhodných odpůrců eura, který činil rovné dvě pětiny (40 %). Nejméně vstřícný postoj k euru zaujímají občané České republiky, mezi nimiž zavedení eura podporuje jen necelá pětina (18 %) a tři čtvrtiny (76 %) jsou proti, přičemž rozhodně proti je téměř polovina (48 %) české veřejnosti.

⁷ Otázka: „Obecně vzato, myslíte si, že by Česká republika měla přijmout Euro? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

⁸ Otázka: „Obecně vzato, jak hodnotíte, že Slovensko zavedlo euro a vstoupilo do eurozóny? Rozhodně příznivě, spíše příznivě, spíše nepříznivě, rozhodně nepříznivě.“

Podrobnější analýza dat v případě České Republiky ukázala, že z hlediska věku více proevropské postoje vyjadřují dotázaní mladší 30 let, méně příznivá vyjádření ve vztahu k EU nebo k euru se objevují u respondentů zejména od 60 let výše. Proevropské postoje sílí rovněž s rostoucím dosaženým vzděláním a zlepšujícím se hodnocením životní úrovně. K více proevropsky se vyjadřujícím skupinám patří studenti nebo vysoce kvalifikovaní odborní nebo vedoucí pracovníci, opak se ve zvýšené míře objevuje mezi nepracujícími důchodci. Z hlediska stranických preferencí vstřícnější postoje k EU či euru vyjadřují stoupenci ODS a TOP 09, naopak relativně kritičtějšími jsou voliči KSČM.